

۲۰۹۱۹.۵

کتابخانه

مواعظ الأبرار

شرح احادیث اخلاقی اهل بیت (علیهم السلام)

www.ketab.ir

گردآوری و تحقیق:

محمدجواد اخوان

انتشارات دیدمان

نیشگاه

www.ketab.ir

انتشارات دیدمان

عنوان: موعظ الأبرار
مگردآوری و تحقیق: محمدجواد اخوان
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۱-۸۴-۷
نشر: دیدمان
تاریخ انتشار: زمستان ۱۴۰۰
نوبت چاپ: دوم
شمارگان: ۶۰۰

www.DidemanBook.ir
Pub@Didemanbook.ir

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، مابین خیابان
فخررازی و خیابان دانشگاه، مجتمع پارسا، واحد ۶۰۳

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۱۹۲۷
پیامک: ۱۰۰۰۰۲۸۷

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

مقدمه ۱۲

گفتار اول

ضرورت موعظه و خودسازی اخلاقی ۱۵

عوامل در راه خیر بودن ۱۷

عبرت گرفتن و موعظه شدن ۱۸

راه‌های جلوگیری از تسلط شیطان ۲۰

غافل‌ترین مردم کیستند ۲۲

غفلت نکردن از قضاوت صالح بر مؤمنان خود ۲۳

ضرورت خودسازی دائمی ۲۵

گفتار دوم

آثار ایمان و یقین ۲۷

هدفدار شدن زندگی از نتایج ایمان به غیب ۲۹

ویژگی مؤمنان در انگیزه و رفتار ۳۱

تکامل یافتن ایمان ۳۲

راحتی مؤمن هنگام جان دادن ۳۳

یقین ۳۵

خواستن یقین و عاقبت از خدا ۳۷

یقین و رضا سبب رسیدن انسان به آرامش در زندگی ۳۹

گفتار سوم

امید به خدا ۴۱

توسل از خدا و امید به فضل او ۴۳

- ۴۷ ما باید امیدمان به خدا باشد.
- ۴۸ خیر بودن تقدیرات خدا برای مؤمن

گفتار چهارم

- ۴۹ **تقوا و پرهیز از گناه**
- ۵۱ آثار گناه.
- ۵۲ سروران دنیا و آخرت.
- ۵۳ رعایت تقوا و اجتناب از گناه، لازمه هدایتگری.
- ۵۴ رعایت تقوا در امتحانات الهی.
- ۵۵ تقوی و مراقبت در گفتار.
- ۵۷ محبوب‌ترین کارها نزد پروردگار.
- ۵۸ پرهیز از معصیت.

گفتار پنجم

- ۶۱ **اخلاص**
- ۶۳ ماندگاری و زایل نشدن مجاهدت خالصانه برای خدا.
- ۶۴ اخلاص، عامل پایداری و ماندگاری نهضت حسین بن علی.
- ۶۹ اخلاص؛ شرط حرکت فی سبیل الله.
- ۷۰ علاقه نداشتن به مدح و تعریف مردم، مرتبه بالای اخلاص.
- ۷۱ دوری از ریاکاری و تظاهر.
- ۷۲ لزوم انجام دادن کارها از روی اخلاص.

گفتار ششم

- ۷۵ **فضائل و ردائیل اخلاقی**
- ۷۷ همه ضرر و زیان‌های جامعه در اثر چهار صفت.
- ۷۸ از بین بردن ناسازگاری‌های اخلاقی.
- ۸۰ حازم‌ترین، صالح‌ترین و بهترین مردم.
- ۸۲ عابدترین، سخی‌ترین و پرهیزگارترین مردم.
- ۸۴ عادل‌ترین و بهره‌مندترین مردم چه کسانی هستند؟

مقدمه

از پیامبر گرامی اسلام (ص) نقل شده است: با یکدیگر گفت‌وگو و ملاقات داشته باشید و حدیث بگویید؛ زیرا حدیث مایه روشنی دل‌ها است. همانا دل‌ها نیز مانند شمشیر زنگ می‌زند، و جلای آن حدیث است.^۱ در این میان یکی از والاترین موضوعات احادیث را مواعظ تشکیل می‌دهد. خدای متعال در قرآن کریم خود را، بهترین موعظه‌کننده معرفی کرده «ان الله نعماء يعظكم»^۲ و کتاب نورانی‌اش را موعظه خوانده است. «قد جاء تكلم موعظه من ربكم»^۳ «و هدی و موعظه للمتقين»^۴ خداوند برای دعوت دیگران به راه خدا به پیامبر اسلام (ص) دستور می‌دهد که از شیوه تربیتی موعظه نیکو برای هدایت و تربیت مردم به سوی پروردگار استفاده کند. «ادع الی سبیل ربك بالحكمة و الموعظة الحسنة»^۵

در فرازی دیگر به موعظه لقمان به فرزندش اشاره می‌کند که او را از شرک به خدا نهی می‌کند. «واذ قال لقمان لابنه و هو يعظه يا بني لا تشرك بالله ان الشرك لظلم عظیم»^۶

موعظه صیقل دهنده دل‌ها و جلا دهنده قلوب و نصیحتی شفا بخش است. امام علی (ع) می‌فرماید: «المواعظ صفال نفوس و جلاء القلوب»^۷ همچنین آن حضرت در سفارش به فرزند گرامی‌اش امام حسن (ع) می‌فرماید: «احی قلبك بالموعظه»^۸ دلت

۱. بحارالانوار، ج ۲، ص ۱۵۲

۲. نساء- ۵۸

۳. بقره- ۵۷

۴. آل عمران- ۱۳۸

۵. با حکمت و موعظه‌ای نیکو مردم را به راه پروردگارت دعوت نما (نحل- ۱۲۵)

۶. (به خاطر بیابور) هنگامی را که لقمان به فرزندش، در حالی که او را موعظه می‌کرد، گفت: پسر من! چیزی را همتای خدا قرار مده که شرک ظلم بزرگی است. (لقمان- ۱۳)

۷. غرر الحکم و درر الکلم، ص ۳۷۳

را با پند و اندرز زنده بدار.^۱

سنت نقل حدیث و تفسیر و تبیین آن در نظام تعلیم و تربیت علمای حوزه، سابقه‌ای طولانی دارد. دلیل آن هم تأکیدات فراوانی است که از جانب پیامبر گرامی (ص) و اهل بیت ظاهرینش (ع) بر فراگیری حدیث، حفظ حدیث، نقل حدیث، مذاکره و مباحثه حدیث، کتابت حدیث و فهم حدیث شده است. از طرفی نقل روایات در کنار نقل قرآن کریم، دو ثقلی هستند که اگر کسی به آن‌ها تمسک پیدا بکند هرگز از مسیر هدایت الهی گمراه نمی‌شود. چنانکه پیامبر اکرم در حدیث معروف فرمودند: انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله و عترتی. ترویج آموزه‌های اهل بیت در قالب نقل حدیث بندری حائز اهمیت است که امام رضا (ع) می‌فرماید: مردم اگر محاسن کلام ما را بشناسند حتماً از ما تبعیت می‌کنند.^۲

بنا بر این با توجه به نیاز انسان به موعظه در مقوله خودسازی، ضرورت دارد تمامی رهبران، نهادها، سازمان‌ها و دستگاه‌های حکومتی و حتی خصوصی در سطوح مختلف برای خود و نیروهای تحت امر برنامه‌های مستمر موعظه را به‌عنوان یک راهبرد سرلوحه کار خود قرار دهند و با استفاده از افراد مهذب و صاحب‌نفس دل‌های رنگارنگ گرفته را متحول سازند، تا آن‌ها توان مقاومت و خودسازی خود را بالا برده و در برابر انواع آسیب‌ها و آفات اجتماعی واکسینه شوند.

کتاب حاضر با برگزیدن احادیث اخلاقی معصومین (علیهم‌السلام) می‌کوشد تا گنجینه‌ای غنی از مواعظ اخلاقی مبتنی بر حدیث در اختیار مخاطبان قرار دهد تا توشه‌ای در مسیر ارتقاء معنوی و رشد اخلاقی باشد. به امید آنکه این تلاش مورد رضایت باری تعالی قرار گیرد: ان‌شاءالله.

امیرعلی ناقدی

مدیر مسئول انتشارات دیدمان

۱. نهج‌البلغه - نامه ۳۱

۲. بحارالانوار، ج ۲، ص ۳۰